

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

IV. An creaturam negationes cognoscat Deus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

CERTAMEN IV.

*Tertia & ultima conclusio, qua tandem
tota questio dissolvitur.*

1. **D**ico tertio: creata omnia obiecta in seipsis im-
medialiter cognoscuntur a Deo, siue sine medijs
interiectis necessitate; et si demus in medijs aliquibus
etiam a Deo cognosci, de quo d. 6. Hæc conclusio est
contra Thomistas, tam Dominicanos, quam recentiores
sunt aliquos, alioque, quos omnes citauimus certam,
1. num. 4. est autem certo, & aperte eorum omnium,
quæ tam a nostris, quam ab alijs, citantur num. 3. & nu. 5.
Probatum facilius adhuc, & manifestius. Etenim creata
omnia entem solidam nec solum apparentem habent
in se ipsis: ergo, & veritate: hæc enim, & entis indi-
uidua passio est, atque in positura, nec solum apparente
soliditate ellendi consistit, ut ostendimus in metaphysi-
cis, & diuinus controuersi. de Trinit. d. 6. quæst. 2. at-
que hic controuersi. 1. ac sepius. Iam vero, si verita-
tem in seipsis habent, satis etiam habebunt in se ad de-
terminandum obiectum omnimodum intellectum Deum, seu
Dei intellectum de se determinatum ad omnes res, seu
veritatis cognitionem: ac proinde in seipsis a Deo co-
gnoscuntur. Confirmatur: quia sublaro quouis airo,
creaturæ permanentibus, entitas, veritas, ac proinde eor-
um cognoscibilitas: persistit, & seipsis cognoscibiles ef-
ficient: aique existente etiam Deo eadem ipsarum entitas,
essentia, & veritas persistet: cum Dei existentia illarum
essentiam, & veritatem, ac proinde veritatem, & cognos-
cibilitatem non mutet, sed potius eam actiue pro sua vo-
luntate in actu exercitio ponat, potiusque apponere: ergo
a Deo in seipsis, ac sine medio cognoscuntur, ut Deus omni-
nibus non sit.

1. Probatum secundum conclusio facilius ex dictis d. 4.
q. 2. l. 1. certam. 2. & hic etiam: quia diuina scientia ex
Deo, tanquam principio, & obiecto solum, euadit omni-
scientia, & omnirepresentationis formalis intentionalis actu,
& exercitio talis, quoad totum intrinsecum cognitionis,
& representationis diuinæ: ergo sola veri positio, seu
propositio requiritur, ut actu, quoad denominationem
etiam, anticipata sui cognitione, a Deo cognoscatur: at-
que creata seipsis, atque intrinseca sua essentia sui verita-
tem formaliter ponunt: ergo in seipsis cognoscuntur,
quoniam alio egeant, ut actu cognoscantur, & cognoscantur a Deo
concepti, denominatione possunt. Id quod speculi exem-
plo, quod obuia quæque proposita representant, doctores,
quibus ea in re consentimus bene explicatur: physi-
cum in his influxum specierum ad sui cognitionem, qui
actiue planè, ac non pure obiectiue est, ab obiectiua
terminante mente segregantes: hæc autem respectu
porciat ab obiecto mouenda non ita facile obiectiue
concurrit ab influxu, mente adhuc, diuini posse videat-
ur: at respectu cognitionis formalis, & representationis
sui, quoad totum intrinsecum representationis aliunde
de anticipato habita facillime per rationem diuiditur,
atque speculi exemplum ad rem nostram adaptatur.

3. Tercio denique probatur: quia etiam diuini in alio,
tanquam in medio (quodcumque illud iuxta varias opi-
niones sit) creata cognoscuntur ad ipsa secundum se for-
maliter representanda diuina cognitio extenditur, neque
in medio illo sitit, ne ad ea progrediat, ut aduersarij
fasciatur, ex fideque, & ratione ostendebamus q. proxi-
ma. Hoc autem fieri minime potest, nisi ad eam cog-
nitionem Dei quatenus ipsarum representatio est, satis ve-
ritatis in se habeant, ut ipsam terminare queant: ergo
respectu illius cognitionis, qua ipsa representant in se ipsis,
hæc etiam cognoscuntur, & representantur: quid ergo
eis deficit, ut sine illo etiam medio cognoscantur in se-
ipsis a Deo? dices: possibilia tantum nullam habere enti-
tatem, seu esse: nec futura conditionate, imo neque fu-
tura absolute: at est aliquid habere: ergo nec verita-
tem, & cognoscibilitatem. Difficultates hæc, nec questio-
nis, nec disputationis præsentis sunt, sed quæritur, ubi eas

suo ordine examinabimus. Sed neque præsentibus conclu-
siones tangunt, quibus satis est creata actu existentia,
quæque omnium sententia actu vera, & cognoscibilia
sunt, a Deo in seipsis cognosci. Præcunctum enim con-
clusiones istæ, ut diximus, a questionibus de statibus, qui-
bus creata in se habeant cognoscibilitatem veram: sed
solum contendimus in quocumque illam habeant, in se-
ipsis a Deo cognosci.

4. Magis ad speciem opponuntur S. Tho. 1. p. q. 14.
a. 5. sine dicens: *Quod Deus seipsum videt in seipso:
quia seipsum videt per essentiam suam; alia autem a se
videt non in ipsis, sed in seipso.* Et Dionys. 7. de diuin.
nom. sub med. illis verbis: *Ea qua sunt noscitur, non re-
rum notitia, sed sui.* August. 5. de Genes. ad lit. id. Ioan. 1.
*Quod factum est in ipso vita erat: ita explicans: In qua
vita vidit imita, quando fecit: & sicut vidit ea, ita
fecit: non præter seipsum videns; sed in seipso.* Certe-
tum, si ut sonant, hæc Patrum negatiue propositiones, ac-
cipiantur, omnem sensum cognitionis creaturarum a Deo
in seipsis excludunt, ac proinde, & secundum seipsas co-
gnosci a Deo, negant iuxta dicta in questionis præfac-
tione, quod est erroneum. Idque clarius sonare videtur par-
ticulari illa præter Augustini, Nonnulli volunt negari a Pa-
tribus hæc influxum creatorum obiectorum in sui ipso-
rum notitiam diuinam: ac proinde huius ab illis depen-
dentiam: id quod, si præter, verum certe a Patribus di-
ceretur: sed certe profundius aliquid Patres docere nos
volunt: non autem aduersariorum, doctrinæ, sed nostræ
consensum valde, quodque alta subtilique, & solita sibi
Patrum interpretatione nosse Vasquez supra fuit asse-
quutus.

5. Ex illo igitur, & alijs postea respondeo: Patres
hæc solum docere, quod nos cum ipso docuimus cert. 2.
Nempe scientiam Dei erga seipsum omniscientiam, &
cognitionem, quoad intrinsecum cognitionis, actualem,
& exercitum creatorum, & cognoscibilium omnium esse.
Ideo S. Thomas immediate obiectis augeat: *in quan-
tum essentia sua continet similitudinem aliorum ab ipso:*
utque intentionalem cognitionis sue, quæ eius essentia
est, ut ibi aiebat, & quidem alia a Deo in seipsis cog-
noscitur docuit expresse a. 6. ad 1. a. 1. corp. q. 57. a. 3. corp.
& ad 3. 2. 2. q. 171. a. 6. ad 2. & 1. cont. gent. a. 66. sine.
q. 2. de verit. a. 4. & 6. in 1. d. 38. q. vi. ar. 5. corp. Id
etiam per se sonant Dionysij verba. *Non rerum notitia
sed sui:* imago, si viciniam eiusdem sententiam addas?
*Non igitur propriam sui notitiam Deus habet, aliam au-
tem, qua communitatem, & generaliter eos, quæ sunt, omnia
comprehendit.* Eadem quippe, & insectis adhuc forma-
liter scientia sui alia etiam cognoscitur: ac illa: *Eandem
etiam causa vna simul, ut a se profecta, & in se ante con-
stantia cognoscit: neque ab his, quæ sunt, ipsorum noti-
tiam accipit.* Eadem est Augustini sententia, ex qua con-
stat, quomodo Deus quavis formaliitate sue scientiæ bea-
tus sit: quia una sola formaliitate, qua se, & creata obie-
cta indistincte ex parte cognitionis representat. Se-
cundo quomodo Dei scientia sit sui comprehensio, atque
ex vi eius (si id requiratur ad comprehensionem) videantur
a Deo creaturæ? constat denique, neque plura verba,
& generationes in diuinis, adhuc formaliter fore: cum
eadem formaliter sit Dei, & creaturarum diuina cog-
nitio, est in eis, qui eas scientias formaliter metaphysice
diuidunt, & verbi formalitates, & generationes etiam in
diuinis diuidere non videatur absurdum. Est autem iuxta
nostram doctrinam proximam, ne formaliter quidem,
diuidere, & Deo dignis, & solide Theologiæ multo con-
gruentius.

QVÆSTIO IV.

*An creaturarum negationes cogno-
scat Deus?*

V. hæcenus de creatorum omnium diuina co-
gnitione diximus, de creatis positius rebus, a
Deo nimirum diuersis, apertius probant. Ea si-
quidem

quidem creata entia sunt, & quæ à Deo propriè causantur, ac necessario eius potentiam supponunt, sine qua esse de facto, imò & de possibili minime possunt; cum essentia sua entia ab alio sint: quare, & huius sublata potentia repugnarent, atque esse adhuc possibilitati deinceps. Negationes autem possibilitatis tam in statu possibilitatis, quam suæ qualis qualis existentie, non ita à Dei potentia, & influxu pendunt: quia, ut aliquid non sit, nulla potentia, aut influxus requiritur; sed satis habet causam, & influxum ad positivum quod per ipsam formaliter à rebus amovetur, non esse. Ea igitur de causa, & quia in creaturarum carentis difficultates alia occurrunt, de illis seorsim disputandum nobis fuerit. Animaduertendum tamen est, quæstionem præsentem solummodo esse de diuinæ scientiæ ad creaturarum carentis terminatione, & attigentia. An, scilicet, ad eas secundum se sumptas representandas æque, atque ad positiua creata representanda, diuina scientia extendatur? non autem de medio, vel determinatio, aut verificatio, in quo, vel ex quo ad eas representandas determinetur, an aliquid ab eis diuersum sit? an contra in seipsis eiusmodi carentias solummodo representatione sua peringat? hoc enim secundum ad disputationem sequentem (si rectè methodi habenda ratio) attinet aperte. Solum ergo nunc queritur: an negationes, seu carentias rerum creaturarum possibilitatis secundum seipsas, atque in ipsismet tanquam sufficientibus diuinæ erga ipsas scientiæ terminationis obiectiuis, sine representandis obiectis cognoscat Deus? In quo, etsi affinis valde, duplex veritas examinanda continetur, ut decursu quæstionis clarebit.

CERTAMEN I.

Doctorem placita.

1. **P**rimus hac in re sentiendi modus esto: negationes creaturarum secundum se sumptas, atque in suo quali quali esse negatio per Dei scientiam nullatenus representari; sed solum quatenus positiuas entitates (quarum illæ reales formales remotiones sunt) Deus scientia sua, nec perit, cum abest, nec realiter formaliter sibi representat: neque aliter illas cognosci à Deo posse: quemadmodum & nos tenebras oculis corporeis carentes solum videmus, ac videre dicimus, quatenus, cum tenebræ suo modo sunt, & adiunt, abestque lumen, hoc non videmus; non autem visu aliquam eius negationem peringimus. Ea vero carentia cognitio priuatiua eius cognitio vulgo nominatur. Porro hic opinandi modus sicuti etiam subiiciendus secundum male intellecto vulgari illo proloquio: *Quod non est, non scitur*, vnicè innititur.

2. Alter opinandi modus in re præsentis sit: carentias rerum à Deo cognosci non solum priuatiue (ut modus ferebat primus) quatenus entia, quæ à rebus tollunt, Deus non cognoscit; sed quatenus quasi reflexa cognitione se entia illa non videre cognoscit: ac proinde, & illa entia in rebus non esse. Non secus atque nos tenebras esse intellectu reflexè concipimus, ac iudicamus: quia cognoscimus nos lucem visu nequaquam videre, cum abest. Hic tamen modus facile specialibus (præter communes, quibus nostram statuemus conclusionem) impugnationibus refellitur. Si enim cognitionis entis positiui carentia veritatem obiectiuam & cognoscibilitatem habet, qua secundum se sumpta diuinæ terminet cognitionem, atque à diuina mente cognoscatur: cur non & carentiæ entium aliorum veritatem obiectiuam habebunt, ut secundum se diuinam cognitionem terminare queant? exemplum è nostra tenebrarum cognitione è re non est: quia negatio, seu priuatio, & carentia visionis lucis eadem potentia viua non percipitur, extra cuius obiectiuam sphaeram omnino est; sed à potentia nostra intellectu, intra cuius obiectiuam est, cognoscitur, discursuque peringitur: at si negatio, aut carentia aliqua secundum se veritatem obiectiuam, & cognoscibilitatem habeat, carentiæ vtrique omnes eam habebunt, atque intra sphaeram omnisij intellectus diuini obiectiuam erunt: ac proinde ab illo secundum seipsas cognoscuntur.

3. Tertius hac in re opinandi modus est, rerum carentias non cognosci à Deo secundum se sumptas sed solum, ut velitas entitate quadam rationis. Atque hæc opinio tribuitur Enrico, & Canaciensi. 1. p. q. 14. a. 9. atque nonnullis prioribus quidem nostris Doctoribus, Valentia nimirum tom. 1. d. 1. q. 14. pun. 7. §. *Hoc autem ostendit intelligatur*, Molina 1. p. q. 14. art. 9. Fonseca in sua metaphysica. Cæterum Valentia citato loco nihil eiusmodi asseruit, quin expresse concedit Deo conceptum directum, quo cognoscat in re non esse illud bonum, seu positivum, quod de illa negatur, seu quo illi negeret eiusmodi positivum, quod ab illa per negationem remouetur: solumque ait, negationem, & priuationem, ut ens rationis est conceptu alio reflexo cognosci; quia directo illo primo ens rationis compingi putat. Molina nec verbum ea de re citato loco habet, solumque ait: priuationis, & negationis esse, rationis esse: quod veritatem est: neque aliud docet Fonseca, quin ut vidimus, carentis rerum possibilitatis aliquid esse verum negatiuum concedit, licet esse positivum illarum rationis solummodo esse posse, defendat. Neque aliam fuisse Lincii, & Canaciensis, sane cuiuspiam Doctoris mentem exitum: quam carentias, ut esse, seu cum esse à quocumque cogitentur, entitate rationis eas induci oportere: quod certissimum est; cum esse positivum, quod verbo substantiuo importatur, nullatenus vere, sed solum fide, & per rationem habeant: quare æstimo neminem negationes, seu carentias secundum se sumptas cognosci à Deo negasse.

4. Circa secundum, quod hac quæstione examinatur: an scilicet non solum secundum seipsas, sed in seipsis à Deo cognoscantur, quin ad id alio egeant determinatio motiuo, aut medio? etiam illud habere possunt de quo, (ut dixi d. sequenti) maior est authorum dissensio. Primo enim, qui censent creata positiua licet secundum proprium ipsorum esse à Deo cognoscantur, tamen non in seipsis immediate cognosci; sed in Deo: idem de carentis omnibus creaturarum docent; sed specialiter de his non posse cognosci in se, sed in habitibus seu positiuis entibus, quæ de medio tollunt, docent Durand. sicuti nec mala, ni per bona, quibus priuant. Quæ sententia vulgo tribuitur S. Thom. a. 9. & 10. & quidem a. 9. ubi de non entibus inquit, non agit de non entibus, quia non entia formaliter, sue de eorum negationibus; sed de materialiter non entis. V. g. Petri possibilis, cuius negatio de facto adest, ut ex textu manifeste liquet. Item a. 10. ubi de malis agit, cognoscique per bona, quibus priuant, ait, non loquitur de medio cognitionis malorum; sed de termino in ordine ad quem cognosci debent, ut recte cum intellexit Valentia ubi proxime, §. *Item vero*, Albiz tract. de scient. d. 4. post sectionem 1. in explicatione art. 9. Vazquez in eundem articulo expositione.

5. Nihilominus, qui sono verborum potius, quam sensu Authorum ducuntur, sententiam præfatam tanquam ipsissimam, (ut sic loquar) S. Thomæ mentem defendunt, cum quibus nunquam de illa contendam, ne de textu iurisperitorum more lites theologicas totas transigam, in quibus ubi fidem, & dogmata non concernunt, præcipuum habet ratio locum. Sæc enim speciali obiectiua erga Angelicum Doctorem nostræ erit, si eius, quam assequor, menti obsequar, non aduerser. Neque enim doctrinam S. Thom. eius interpretes faciunt; sed eius scripta. Præfatam igitur sententiam communiter Dominici Thomistæ docent, Nauarrete, Zumel, & alij, Durand. & Palacios, quos refert, & sequitur Fasol. q. 14. a. 10. dub. 2. & a. 9. dub. 1. Albelda d. 40. Arrubal. d. 34. 35. & 36. c. 2. Granados tract. 2. d. 2. n. 7. d. 3. n. 2. Videtur aliquibus huic sententiæ fauisse Vazquez d. 62. c. 2. sed vir consequentia laude præstantissimus nullatenus sua iam referenda opposita sententia, quam d. 61. tradiderat, adeo proxime recessisse putandus est, maxime, cum citat d. 61. c. 2. nu. 6. eius quod dicturus erat d. 62. c. 2. meminerit, sententiam prædixit. Solum igitur docet malitiam peccati, esse semper in priuatione consistit, non per bonitatem Dei, ut aliqui putabant; sed per bonitatem virtutis oppositæ esse necessario cognoscendam: scilicet, tanquam per terminum, non tanquam per medium necessarium, in quo, ac non in se, priuatio eiusmodi cognoscatur.

6. Noster Soar. tom. 2. mer. d. 34. sect. 3. nu. 1. aliam circa secundum hoc punctum sententiam excogitasse videtur.

denot his verbis: sed est considerandum perfectam cognitionem negationis non consistere in hoc, quod ipsa distincta & per modum entis representetur; sed in hoc, quod cognoscendo clarissime entia posita in eis cognoscatur eorum non esse aliud, seu hoc non esse unitum illi absque alia directa representatione ipsius privationis, vel negationis: quibus de omni negatione, seu carentia tam continenti, quam necessaria, qualis est negatio chimæ, aut invococui docere videtur à Deo non in se directe, & distincte, sed in fundamentis, seu rebus positivis solummodo cognosci. In quo sentiendi modo duo videntur contineri. Primum: carentias huiusmodi nunquam directe, & in se cognosci à Deo. Secundum: neque secundum propriam rationem, quia à positivis differunt, siue secundum proprium suum quale quale, esse negativum, quod dicunt, ipsi representari. Verum si totus textus recitatus attendatur, ac præsertim contextus totius sectionis adiuncto, nihil horum eximus Doctor asseruit; sed solum non debere à Deo carentias per modum entis, siue ut entia rationis necessario cognosci; sed perfectius ab eo cognosci illas entitate posita nudatas, ut reipsa suo modo negativio sunt: expresse enim ait, cognosci à Deo hoc non esse illud, aut non habere, seu non esse unitum illi, quod ipsum est negatione ipsas secundum se cognosci: atque eo solummodo cognosci eas in se, seu directe negat, scilicet ut aliquid positivum. Verior circa prædicta sententia, cuiusque pariter consensum certam. 2. ubi eandem duplici conclusionem ita tenemus, referentur.

CERTAMEN II.

Carentias rerum creaturarum secundum seipsas atque in seipsis cognoscit Deus.

1. Creaturarum carentias secundum seipsas, propriumque ipsarum negativum, quod dicunt, esse à Deo cognosci (quod prima nostra conclusio est) à nemine negatum videtur sed potius ab omnibus, vel suppositum, vel asserum, imo communiter de fide non abs iure putatur. Verum loca scripturæ quibus in eam censuram plerique fruent, ad rem non sunt. Probant ex his, quibus supra, Deum habere omnium scientiam dicebatur Ps. 138. Ad Hebræos 4. & aliis pluribus similibus. His autem respondet facile posset omnium nomine, carentias rerum, quæ parum nihil sunt, minime contineri. Si dicas esse parum nihil entitatis, non autem verificatiue, siue in entitate quidem, non in veritate, seu cognoscibilitate. In primis dicere quis posset omnium nomine, res secundum eam rationem proprie significari, non secundum rationem veri. Secundo, id quod non est, nec veri, quod entis passio est, rationem habere iuxta illud Aristotelicum: *Quod non est, non scitur*. Probant insuper ex loco, ut ipsi præsertim exprellunt ad Rom. 4. *Vocat ea, quæ non sunt, tanquam ea quæ sunt* minori tamen opere pretio. Ea enim, quæ non sunt, posita entia significant, quæ existentium non habent, non autem negationes sui, quas, ut sic loquar, & illa entia habent, & suo modo negativio sunt. Ex his igitur & similibus locis conclusio nostra de fide non est: imo nec proxima fidei, cum satis probabiliter, & eis, & discursibus inde ductis posset respondere.

2. Firmius, & fidei proximam, ac de fide nostram conclusionem ostendunt ea loca, quibus Genes. 1. tenebras, quæ formalissime carentia pura lucis sunt, à luce distincte, nomenque noctis impositum dicitur Deus; quæ necessario eius de tenebris cognitionem supponunt: item Exod. 10. vbi tenebras super vniuersam Ægyptum esse iubet. Neque enim esse iubere potest, quod ignorat: item Iulius 14. 7. & 2. Reg. 22. nu. 12. vbi tenebras dicitur posuisse; cum poni nihil possit ab eo, qui illud ignorat. Secundo probatur ex eis locis, (quibus citandis adhuc præcorum multitudine abstinere) Deus inducitur expresse inueniens, cognoscensve nostras miseras, infirmitates, igno-

Christoph. de Ortega, De Deo Uno, Tomus I.

rantias, noctem, tenebras, mortem, peccata, & priuatiuas penas: quæ omnia (si posita peccata, de quibus his Doctoribus est excipias) in priuatione, & carentis consistunt. Terrio innumeris locis, quibus Deus per se, vel Prophetas suos negatiua prædicat, ut non ingressum Moysen & Aaron in terram promissionis ob eorum incredulitatem ad aquas contradictionis. Similiter pluribus Regibus, vel ipsos, vel de eorum genere regnatos non esse deinceps in Israël: atque id genus sexcenta, quæ passim in sacra pagina occurrunt. Quarto: ex omnibus præceptis Dei negatiuis simile ad rem hanc argumentum instruitur.

3. Ratione autem naturali eadem conclusio facile ostenditur. Quia negationes creaturarum habent veritatem, & cognoscibilitatem sine vlla fictione, aut falsitate: at Deus omne cognoscibile ac verum cognoscere debet, ne alicuius veritatis sit ignarus, ac proinde imperfectus: ergo cognoscit carentias creaturarum. Maior, ordine, ac forma syllogistica minor, probatur: quia à nobis vere cognoscuntur. Nec valet non cognosci vere, ac sine fictione Deo indigna: quia à nobis cogitantur sub tegumento entis rationis, quæ eas, vt cognoscamus, inducimus. Etenim per dissensum eas sic non attingimus; sed potius negamus esse entia, quæ ipsis remouentur. V.g. Adamus nunc non est, quo in ipsam negationem Adami iudicium nostrum fertur. Et quanquam nos cum de ea affirmatiue, & per assensum iudicamus negationem esse illud esse quo eam induimus, & copula importatur, archiectemur, tamen ipsam rei positam, non existentem negationem non fingimus, sed independentem à nostro intellectu suo modo vere est. Probatur secundo eadem Minor, quia, tam verum est modo, atque à nostra mentis fictione independentem Antichristum non esse, atque suo tempore verum erit Antichristum esse: atque tunc erit verum absolute Antichristum esse, non minus quam nunc me existere: ergo & nunc verum absolute est, Antichristum non esse, seu vera, ac vere, representabilis, iudicabilisque est negatio Antichristi. Probatur tertio conclusio ex communis Doctorum sensu contra errorem Aristotelis ex demonstratione aperta asserentium alteram partem contradictionis in futuris contingentibus necessario esse veram.

4. Atque hinc sumitur probatio tertia à ratione naturali theologica: quia Deus cognoscit futurum contingens, vt contingens, sed nequit cognosci, vt contingens, quin cognoscatur eius negatio, seu carentia, saltem possibilis: ergo negationem eius, saltem vt possibilem, cognoscit Deus: vnde citius, vt existentem suo modo cognoscet pro tempore, quo suo modo erit. Probatur Minor: quia contingens, vt contingens dicitur essentialiter possibilitatem non essendi, seu negationis sui: quod enim ita potest esse, vt non possit non esse, ens necessarium, ac Deus perfectio est, non contingens. Consequentia vero est perspicua, sicut & Maior. Probatur quarto: quia si extremum vtrumque contradictionis in faciendis noscat Deus, liber in eis efficiendis non erit; sed ita faciet, vt posse se non facere, seu rem posse non fieri, prius ignoret. Probatur quinto conclusio ratione Theologica: quia Deus, vt supremus nostrorum meritorum, ac demeritorum iudex, vindexque, & remuneratur omnia nostra merita, ac demerita præmiat: ergo ea omnia cognoscit: atqui in peccatis, omissionis, etiam, quæ in priuatione consistunt, atque in obseruantia præceptorum negativorum, quæ omissione prohibita actionis cum merito (physice enim vnicius scientie actus in Deo est) vt plures volunt, implentur, nequit esse ab eo vindicta, aut remuneratio, nisi priuationes eiusmodi ab ipso cognoscantur: ergo cognoscit Deus priuationes. Sexto denique probatur ratione theologica conclusio: Deus vult carentias, & priuationes rerum: ergo eas cognoscit. Consequentia est certa: quia nihil volitum, quin præcognitum, vt axioma philosophicum fert, ostensum à nobis controu. de anima. Antecedens probatur in remotione occasionis peccandi, quæ gratia externæ protectionis est, atque ex nostri benevolentia amatur à Deo. Secundo in permissione peccati in panam præcedentis positiua voluntate à Deo decreta: quæ in negatione auxilij efficacis consistit.

5. Quo autem actu metaphysicè, & nostro cognoscendi modo

ORTEGA
IN J. PARI
D VIA

modo (physice enim vnus scientia actus in Deo est) carentia secundum seipsas cognoscatur Deus: posset aliquis rogare: Atque eas, vt in se sunt à Deo apprehendi, ac simpliciter representari, dubium non est: cum de eis iudicet verè. Cum autem dupliciter iudicari de obiectis possit per assensum scilicet, vel per dissensum. Vtque modo de carentiis à Deo iudicari censet Vazquez d. 61. c. 2. sed eius consequentiam non assequor, cum neget à Deo rationis entia conungi. Neque enim iudicare de se directe potest, per assensum, quin cognoscatur; negatio Antichristi est: nequit autem id cognoscere, quin esse importatum per copulam negationis, quæ putum nihil est, de se, tribuat, confingat. Altimò ergo cum Soario loco recitatu certam, i. per solum dissensum posse à Deo de carentiis rerum creatarum iudicari. V.g. Antichristus non est, ni eius rationis comminiscatur; quare & hoc posse statui in primis debet, vt per assensum de negationibus iudicare posse asseratur. Sed illo etiam admisso hoc nullatenus posse Deum mihi verosimilius etiam est, in hac quippe propositione: *negatio Antichristi est*, esse importatam per copulam prædicatur de Antichristi negatione, quæ, vt dixi, nullum esse habet; sed est purum nihil: ac proinde falsò prædicatur; quare si ita assentiret Deus falso statum secundum se, atque, vt in se sunt (vt plerique etiam alia quandoque) non percipimus, sub entis rationis tegumento, & entis ad instar eas percipimus, ac sub illo entis prædicato, quo eas regimus, quasi illud de eis prædicemus, in negationem ipsam feramur; ac proinde nostro modo concipiendi verè iudicemus: vnde & Deus, qui nostros assensus omnes sua cognitione peruenit, ac penetrat, illud esse rationis penetrat; illud autem negationi iudicio suo non attribuit; sed solum cognoscit, & iudicat nos illud esse rationis, & fictum negationibus nostro concipiendi imperfecto modo tribuere.

6. Secunda conclusio: Deus carentias rerum, quas, vt in se, suo modo reuera sunt, cognoscit in se, quin vt absolute eas cognoscatur medio, determinatio villo indigeat. Esto: possit aliunde rursus ad eas aliter cognoscendas determinari, quod d. sequentem examinabimus. Est contra Doctores citatos certam. i. nu. 5. est autem conclusio expressa, & constans nostri Vazquez d. 61. c. 2. Tannetii i. p. d. 2. quæst. 8. dub. 8. assert. 4. Herize. d. 8. c. 4. num. 27. Alarcon d. 3. c. 4. Galparis Hurtado d. 3. dif. 5. Complutensium, & Murcianorum, aliorumque communiter Recentiorum in creatarum in se, & per se habent veritatem, & cognoscibilitatem: ergo non egent alio determinante ex parte obiecti, siue medio determinatio, vt absolute cognoscantur; sed solum potentia cognoscibilitatis, quæ circa illas versari queat: ergo in se & per se ipsas possunt cognosci absolute à potentia, quæ circa illas versari queat. Vtraque consequentia est legitima: quia id eget medio determinante, vt cognoscatur à potentia sua, quod in se & per se verum, & cognoscibile non est. Antecedens constat ex conclusione 1. adeo enim verum, & cognoscibile est in se, & per se Antichristum non esse, atque esse Angelum Raphaelem: sublaris enim, imo factis per impossibile impossibilibus reliquis veritatibus, & obiectis, æque esset verum: sed Raphaelem esse in se, & per se est absolute cognoscibile à sua potentia: ergo & negatio Antichristi (siem est de carentiis reliquis rerum) est in se, & per se cognoscibilis à sua potentia. Tum sic; sed potentia intellectiva Dei est potentia cognoscitiva omnis cognoscibilis, & verè (vt potè inhiere cognoscitivæ, atque de carentiis rerum, vt in se sunt speciatim probauimus conclus. 1. ergo carentiæ rerum in se, & per se sunt cognoscibiles à Deo, imò, & ita cognoscuntur cum diuina infinita mens determinata sit ad cognoscendum de facto quicquid cognoscibile est omni modo, quo est cognoscibile.

7. Probatur ulterius secundo. Quia scientia, & cognitio Dei est actualis, quatenus de se est omniscientia, & cognitio omnium cognoscibilium, solumque opus habet, vt extrinseca, in quouis statu, cognoscibilia cognoscatur, cognitaque determinentur, eorum in illo itaq appositione, vt sæpe diximus, non secus atque, vt omnipotentia Petri possibilis, aut existentis potentia deneg-

minetur, sola Petri extrinseca possibilitate, aut existentia opus habet: ergo nullo alio medio, & determinatio ex parte obiecti opus habet vt cognitio carentiæ cuiusvis, adhuc quoad denominationem Dei cognitio sit, quam eius in statu, siue possibilitatis, siue existentie suo modo positione; quandoquidem ea carentia secundum se vera est, & siue fictio, & cognoscibilis, & actu cognita à Deo. Probatur tertio conclusio. Quia pone d. 11 (vt posse suppono ex libertate contradictionis diuina quam controuersi. 4. astruam) negationem, seu carentiam rei & sola suspensione diuini decreti quin addit efficax notitia existentie rei illius decreto de rei existentia contraria. Tunc quidem nullum est medium, aut determinatum ex parte obiecti ad illam negationem rei à Deo cognoscendam; & tamen à Deo cognoscitur; ergo in se ac per se ipsam à Deo cognoscitur. Consequentia est legitima. Antecedens probò: quia non adest efficax notitia existentie rei illius. Vel ergo cognoscitur in mera suspensione decreti de rei existentia vel non? si hoc possemus; nihil aliud est, in quo, aut per quod Deus ex parte obiecti, siue obiectus determinatur ad carentiam illam cognoscendam. Si primum: ergo cognoscit Deus suspensionem liberam puram sui decreti de rei existentia: cum determinationem, seu determinans medium obiectus ad alterius cognitionem debeat cognosci, ac prænosci. De hac re quæstio, an in se, vel in alio medio determinante à Deo cognoscatur, aliud medium determinans non apparet, cum sola voluntas Dei indifferens, ac libera in actu primo libertate contradictionis præcedat: in qua proinde repugnat cognosci suspensionem decreti, ad quam indifferens voluntas Dei est, ac non determinata, & cum qua non magis connectitur, quam cum illi contradictorie opposito decreto. Si autem pura illa suspensio decreti de rei existentia in se, & per se ipsam, est nihil purum, seu carentia mera sit, à Deo cognoscatur: relique omnes carentiæ, est purum nihil sunt, in se & per se ipsas cognosci à Deo euincimus.

8. Sed dices: memoria nos aperte cadere, cum dicimus, nihil aliud ab enumeratis esse, vt decreti carentia, reuere negatio à Deo cognoscatur; siquidem media necessaria, in quibus, seu, per quæ carentia à Deo cognosci debeat habuit illi oppositos esse, seu res, quas remouent, dicebamus. Verum huius solutionis impugnatio quarta, & efficax conclusionis probatio sit. Etiam negatio per id quod remouet à rebus nequit tantum per medium cognosci, nisi forte, vt Recentiores putant, cum illud comprehensum cognoscitur: ergo id quod negatione remouetur, non est medium, per quod, seu, in quo necessario negatio cognoscatur: quare in se ipsa cognosci à Deo poterit: etio possit cognitione comprehensua rei in illo, quod remouetur cognosci (de quo modo non disputo, sed postea.) Aliud est enim, posse cognosci in alio; aliud non posse in se, seu necessario debere cognosci in alio, vt patet. Antecedens probò: Nam vel potest cognosci negatio in re, quam remouetur existentia, vel possibilis: non inexistenti, quia, dum negatio eius est, implicat rem, cuius negatio est, esse, vel existere: quare existens cognosci nequit: vel in re, vt possibilis, siue secundum statum possibilitatis: sic autem cum ens necessarium creatum ens non sit, indifferens est ad existendum, vel non existendum, ac non magis infert negationem sui, quam suam existentiam: ergo nec determinat ad cognitionem suæ negationis: quin imò, existens non necessarium non determinat ex itatu possibilitatis suam existentiam, aut secundum intrinsicum sui illam concernit tantum: licet possibilitas negationis sui, quæ eius complectitur contingentia in actu primo logico, negationem actualem eius concernat. Patet: nam possibilitas tantum dicit in eius existentia repugnantiam, seu contradictionem non inuolui: quod solum connotat eius negationem non esse necessariam, non autem esse possibilem.

CERTAMEN

CERTAMEN III.

Oppositionibus obuiatur.

1. Oppones primo contra primam conclusionem illud Aristotelicum ex 1. poster. c. 2. scilicet vulgare proloquium: *Quod non est, non scitur*: atqui negationes, & carentie rerum vere non sunt: ergo nec secundum seipsas sciuntur. Proloquium intelligit noster Vazquez vniuersum de scientia non entis per assensum, quasi solo sensu cognosci negationes possint: vel, ut solum velit Aristoteles ei, quod falsum apparet, ac non esse, ut proponitur in propositione obiectiua intellectum non assentiri; sed dissentiri: sique intellectum veri, seu entis per assensum professionem, & accessum; secundi per dissentium, recessum, & fugam. Dispicit utraque explicatio: prima, quia nos, ut diximus, negationi entis sub regimento entis, seu esse ficti assentimur; nec solum dissentimur: ut in hac propositione *negatio Antichristi est*. Secunda: quia, si ei solum, quod non apparet verum, dissentimur; assentimur autem ei, quod verum apparet: cum modo appareat, sique omnino verum. Antichristum non esse, & non esse alia omnia, quæ nunc suis negationibus a rebus remouentur, eorum negationibus assentimur, non autem dissentimur; licet existentie rerum, quas remouet, dissentiamur. Vnde efficaciter ad hominem prima expositio euenit per secundam. Facilius, gemianus, vniuersalius, ac verius proloquium intelligo, *Id, quod non est, non sciri*: ac proinde id, quod negatione remouetur, quando negatio adest, nusquam sciri esse: negatio autem rei negatione ipsa non remouetur; sed suo modo est, cum remouet positum: ac proinde cum res non cognoscitur, quia non est, eius negatio cognoscitur.

2. Oppones secundo: veritas, seu verum est passio metaphysica entis: ergo ad conuenientiam cum illo dicitur: ergo nequit conuenire negationi: quia iam de suo ente dicitur, eique, nec solum ent conuenit. Huius autem communis, & vera responsio est, veritatem positum, quæ sit in positum, nec apparenti solum soliditate efficiendi (ut diximus controu. met. ac sæpe controuers. de Trinit. & hic controu. 1.) esse entis passionem, ac proinde ad conuenientiam cum illo dici: scilicet negatiuum veritatem non entium, seu carentiarum propriam. Tertio opponitur ex eo quod res est, propositionem, & cognitionem esse veram: ex eo vero quod non est esse falsam, ut vulgo dicitur: ergo non entis vera cognitio esse non potest: ac proinde Deus, qui nihil, nisi vere cognoscere valet, non entia non cognoscit. Distinguo Antecedens: de cognitione, seu affirmatione positum, seu positum, ut Petrus est, vel est albus, concedo Antecedens: de negatiua nego. Hæc enim potius ex eo, quod res non est, est vera; essetque falsa, si res esset, ut patet. Quarto opponitur: cognitionem esse veram representationem, & similitudinem positum cum obiecto cognito, quæ ad negatiuum positum vere esse non potest: ac proinde neque negatio cognosci valebit. Respondeo: veram positum similitudinem physicam non posse esse ad non eos seu cum negatione, posse autem esse veram positum intentionalem cum negatione.

3. Quinto: Iocosa, & puerili æquiuocatione argues: ut Deus cognoscit carentiam rei, cognoscit nihil: qui nihil cognoscit, nullam habet cognitionem: ergo Deus circa carentiam rei nullam habet cognitionem: æquiuocatio est in voce *nihil*, quæ verbo præposita negat cognitionem omnem; postposita designat cognitionis obiectum: præterea rigore loquendo carentia vna non est absolute nihil, hoc enim est omnium entium remotio, illa vero vnius solum. Instabis: visus eo solum modo videt tenebras: ergo & intellectus etiam diuinus. Negatur consequentia: tum, quia visus obiectum color & lux est, non autem verum, & cognoscibile in tota sua latitudine, quod est intellectus obiectum, negationisque, & carentie rerum comprehendit. Respectu autem intellectus diuini: specialis alia disparitas intercedit. Nam vi-

Christoph. de Ortega, de Deo Vno, Tomus I.

lus potentia, & principium cognitionis inadaquatum est, quod obiecto per se, vel per speciem actiue debet compleri: id quod negatio neque proxime, neque remote præstare potest: cum negatio actiue esse non possit. In Dei autem intellectu potentia adæquata ad cognitionem cuiuslibet obiecti est: quare nulla obiecti actiuitate eger, sed sola terminatione, seu extrinseca eius positione, & veritate in quouis statu, ut in eo cognoscatur, suæque infinita scientia representetur. Eiusmodi autem veritatem, & cognoscibilitatem carentiæ adesse, asserim monstratum est.

4. Tandem, si veritas, & cognoscibilitas carentiæ adest, erunt intra spheram obiectiuium intellectus creati: ergo ut in se sunt, poterunt ab intellectu creato videri, nec solum per species alienas; sed per proprias à Deo saltem immixtas. Inde enim Deum videri posse ab intellectu creato per speciem propriam, & ut in se est; nec solum abstractiue communiter probatur: quia, verum, & cognoscibile cum sit, ab illoque proinde naturaliter abstractiue cognoscatur, nequit non absolute posse ab illo intuitiue, & per speciem propriam videri. At implicat videri, & per species proprias ab intellectu creato secundum se sumptas carentiæ rerum: ergo & habere veritatem, & cognoscibilitatem. Minor suadetur: quia ut videatur, per species proprias debet videri, ut est in se, atque habere esse obiectiue in mente cognoscentis: implicat videri ut est in se quod nusquam est: habereque esse obiectiue quod nullum habet esse. Hoc argumentum (quod minori doctrinarum sumptu in mente Dei enonmaretur) æquiuocationis fallacia laborat: illud quippe, *ut est* cognitionis intuitiue non significat vniuersum esse positum, & absolute tale; sed vel positum, vel negatiuum: atque excluditur cognosci ad modum alterius, atque aliter quam suo modo sit, siue positum, si positum obiectum sit, siue negatiue, si negatiuum: quo pacto à Deo carentia videtur esse nihil, seu non esse aliquid rei, cuius carentia est: sique casu, quod Deus speciem propriam carentiæ intellectui creato infunderet, ab eo videretur.

5. Contra secundam conclusionem opponitur. Non entia nequeunt esse obiecta motiua: atqui quidquid cognoscitur in se obiectum motiuium suæ cognitionis esse debet: ergo non cognoscitur in se à Deo. Absolute distinguitur Maior communiter: de motione physica conceditur, de intentionali negatur. Licet enim nequeant non entia mouere physice potentiam producendo in illa, vel sui speciem, vel partialiter cognitionem; possunt autem, inquit, mouere intentionaliter determinando suam veritatem, & cognoscibilitatem intellectum Dei, ut in ipsa feratur. Similiterque distinguitur Minor, & negatur consequentia: vnde ad instantiam quæ fieri posset, quod non entia non specificent diuinam cognitionem, ut deberent, si in se cognoscerentur, negant illam non specificare. Ego vero Maiorem plane admitto iuxta verosimiliorem mihi doctrinam supra traditam: quia intellectio diuina è suo primario obiecto, & adæquato specificatiuo Deo infinita, atque omniscientia euadit: determinataque est non solum ad representandum per accessuram representationem, sed representatio actualis cuiuslibet veri, & omnium, quæ occurrerint in quocumque statu cognoscibilitatis, & veritatis, quin ei aliquid formale, & intrinsecum representationis actualis addatur, ut sæpe diximus: vnde eis obiectis nec determinari potest, nec specificari, cum vtrumque adhuc respectu illorum antecedenter habeat. Sed Minor de motione physica per speciem, vel cognitionis suæ physicam productionem adhuc respectu intellectus creati falsa est omnino propositio: nam cognosci in alio ad solum obiectiuium determinatione spectat, quæ ex præcognito aliquo mens in alterius ducitur cognitionem: quo modo species obiecti non mouet, ac proinde neque efficit, quo minus ob illam obiectum in se videatur, ac non in alio, ut patet in visione coloris, & beatifica creati intellectus.

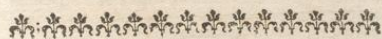
6. Oppones rursus contra eandem conclusionem illud satis ad rem hanc vulgare Dionys. 7. de diuin. nom. sub med. *Non quod per speciem singula consideret: sed vno causa complexu omnia sciatur. & contineat: quemadmodum etiam lux per causam in se tenebrarum notitiam anticipat, & informatam habet, quod non*

D d 2

aliunde,

aliunde, quam ex luce tenebras nouit: quæ ita contra nos, & pro aduersariis interpretatur S. Thom. 1. p. quæst. 14. a. 10. corp. sic autem est cognoscibile unumquodque, secundum quod est: unde, cum hoc sit esse mali, quod est privatio boni, per hoc ipsum quod Deus cognoscit bona, cognoscit etiam mala: sicut per lucem cognoscuntur tenebra. Unde dicit Dionys. 7. c. de diu. nom. quod Deus per semetipsum tenebrarum accipit visionem, non aliunde videns tenebras, quam à lumine. Ad 4. vero subdit: Malum non est per se cognoscibile: quia de ratione mali est, quod sit privatio boni: & sic nec definiri potest, nisi per bonum. Respondetur (quod ad præsens attinet) huiusmodi: aliud esse cognosci aliquid necessario in alio, seu per aliud tanquam per medium præcognitum; aliud cognosci per aliud tanquam per terminum. Primum obest quominus, quod ita in alio, seu per aliud necessario cognoscitur, cognoscatur in se; secus secundum: relatiua enim omnia, seu relationes in se, & per se cognoscuntur, & tamen necessario per suos terminos cognoscuntur: non tamen per illos præcognitos; sed simul cognitos, ut de relatiuis aiebat Aristoteles esse simul cognitione. Hoc modo solum docet Dionys. & S. Thom. cognosci priuationes, seu non entia per entia, quæ remouent, tanquam per terminos, ut postremis verbis expressit S. Thom. non autem per illa, tanquam per media, quod solum secunde nostræ conclusioni poterat aduersari. Reliqua quæ in textu Dionysij ad alias quæstiones spectantia continentur suis locis, vel exposta sunt, vel postea suis locis exponuntur.

7. Disputatur seorsim, & à S. Thom. & ab aliis an Deus cognoscat mala: atque in S. Thom. est titulus diuersus sit de scientia diuina non entium, & scientia diuina malorum: tamen sub extremo hoc titulo de negationibus, & carentiis rerum agit, de quibus nos in præsentia, ut legenti parebit, in priori enim titulo de cognitione Dei erga possibilia, quæ non existunt, solummodo agit, non autem de illius non existentia, siue remotione. Mala igitur triplicis generis sunt, vel physica, & metaphysica, quæ physicam, vel metaphysicam rerum bonitatem remouent, vocaturque malum naturæ, quia rebus, quibus natura constat, disconuenit, quibus etiam positua aliqua incommodant, ut aquæ calor: vel moralia, seu culpa, cuiusmodi solum sunt mala peccata; vel pænæ; & de tertio genere mali, hæc eadem omnino mala quæ primi generis sunt: addito solum quod in pænam delicti immittantur. Secundi generis mala sunt peccata, siue in priuatione omnia, siue in positio, quæ commissionis sunt, consistant. Atque hæc posse etiam mala pænæ esse Recentiores Murciani censent: ego vero cum ex nullo sine amari posse à Deo peccata videam, pænæque omnem ab infligente illam amari debere, de eorum permissione solum malum pænæ posse esse iudico: non autem peccata ipsa, si proprie, & rigore scholastico loquamur. Hæc autem omnia malorum genera, eorumque indiuidua singula secundum se à Deo cognosci fide sanctum est. De malis physicis, seu naturæ ex illo Sap. 8. *Monstra sunt antequam fiant*: De moralibus ex Amos 3. *Cognoui scelera vestra*. De malis pænæ ex Amos 3. *Si est malum in ciuitate, quod non fecerit D minus, atque adeo cognouerit*. Ratione autem, secundum se ea omnia, & in se à Deo cognosci probant omnia, quæ à quæst. 2. huc usque diximus. Cum enim ea omnia mala vel posituius entitatibus, vel earum negationibus consent, atque positua omnia, eorumque negationes & carentias secundum se, & in se unumquodque cognosci à Deo ostenderimus: & mala triplicis illius generis secundum se, & in se cognosci à Deo, certissimum est. Deinde in ipsis generale illud argumentum sæpè efformatum euidenter instauratur: quia ea omnia, & singula secundum se, & in se veritatem, & cognoscibilitatem habent: quare omniscium Deum nequeunt latere.

QVÆSTIO V.

An impossibilia, & chimeras, siue negationes possibilitatis cognoscat Deus? ubi de cognitione diuina entium rationis.

IXIMVS disputationis præfatione, negationes, seu carentias cum vniuersis diuini entitatis rerum, quæ esse possunt, ac proinde contingentes, & in carentiis eorum, quæ esse non possunt, ac proinde necessarias. De primis q. proxima diximus; de secundis in hac seorsim dicemus: est enim indiscriminatim ac simul, quasi de vna, eademque difficultate vulgo disputetur, tamen est in vtraque quæstione valde diuersa difficultas, ita ut primo admisso, negari possit magno fundamento secundum, ut ex dicendis patebit.

CERTAMEN I.

Doctorem sententia expenduntur.

1. Totidem ferè sunt in quæstione præsentia, quot in proxima sententia iure: quia eadem vtraque, atque vtriusque difficultas æstimatur. Enricus, Canar. 1. p. qu. 28. a. 2. d. 3. dub. 1. Molina ibidem d. 3. conclus. 4. docere dicuntur, impossibilia, & chimeras, seu necessarias negationes cognosci à Deo, quatenus quadam rationis entitate induuntur, non autem secundum se sumptas: quemadmodum de negationibus omnibus, etiam rerum creaturarum, quæ nunquam erunt, docuisse idem referuntur, ac insuper Valentia, & Fonseca, de quibus supra. Sed certe sicut de Valentia, & Fonseca diximus, nil tale Molina docet loco citato, neque verbum ea de re; sed solum de distinctione formalis metaphysica ex parte obiecti vnius attributi ab alio, tam respectu intellectus creati, quam diuini. Canariensis vero sententiam ex loco citato refert ibidem, quæ tota circa idem punctum est, nihilque de præsentia agit: licet vterque Deum entia rationis, quæ creatus intellectus in distinguendis attributis confingit, cognosci à Deo asserat: ex qua doctrina, & ea etiam, quæ, dum negationes chimerarum cogitamus compingimus, à Deo cognosci consequens est. Sed de hoc nulla hic est quæstio: sed an negationes possibilitatis chimerarum secundum seipsas, & ut vere, ac non fictione nostra sunt (si certe suo negatiuo modo sunt) Deus intueatur. Idcirco in hac sententia refutanda hostem, quem imperamus, non habemus, cum nullus exploratus eius patronus adsit. Cæterum, si ut dixi, sub tegumento illo rationis vera negatio chimæ lateat, satis copians ex dictis est, eam secundum se, atque in se videri à Deo.

2. Secunda sententia sit: Non posse à Deo videri vlla ratione, quia positium aliquid impossibile, & chimæra vere non est; sed negatiuum: quare neque verum, & cognoscibile, atque adeo solum cognosci à Deo negatiue quatenus chimæram, quam à possibilitate remouet, non cognoscit, ut proxima quæst. de negationibus rerum positibilium certam. 1. in prima sententia referebamus; cuius fundamenta omnia discimus certam. 2. & 3. eius impugnationibus, & solutionibus fundamentorum referendis idcirco abstinemus, cum facile omnia ea à quolibet transferri huc possint. Tertia sententia esse potest, quam in simili de negationibus positibilium non existentium certam. 1. citato secundo loco retulimus, scilicet: cognosci negationes impossibilium, de quibus hic agitur, à Deo solum quatenus cognoscit se possibilia, quæ remouent, non videre. Hæc etiam sententia ad rem præsentem eis rationibus confutanda est, etique solutio